

„Однос Србије према ЕУ срушио је прошлу владу, био најусијанија тачка сукоба у предизборној кампањи, а у наредним данима постаће основно ткиво за састављање нове власти у држави”. [\(1\)](#) Просто је невероватно да се након прошлих парламентарних избора овакво мишљење медијски наметнуло као једино објашњење српских политичких подела и страначких разлика. Однос према ЕУ представљен је као узрок пада владе и нова осовина око које се дефинишу све (не)прилике на српској политичкој сцени. Тако се између осталог са старе категоризације српских политичких странака на демократске и недемократске прешло на нову, подједнако нетачну, у којој се српске политичке партије жигошу као европске или анти европске. Проблем је међутим што је оваква поставка у потпуности нетачна. Однос према ЕУ не може ничему бити узрок. Однос Србије према ЕУ може бити само последица односа ЕУ према Србији, тј. односа ЕУ према отцепљењу јужне српске покрајине. Овде долазимо до саме сржи проблема. Учествовање Европске уније (слањем мисије Еулекс) и већине њених земаља чланица (двадесет земаља ЕУ је признало независност Косова и Метохије) у сецесији јужне српске покрајине је неспорно. Промена политике Европске уније, која се пре директног учествовања у сецесији Космета барем декларативно залагала за компромисно решење на основу резолуције 1244 СБУН, није могла а да не остави трага на политику Београда када су у питању европске интеграције. Другим речима, с обзиром на дату ситуацију, однос Србије према ЕУ није могао да не постане проблематичан! Једина могућност да однос Србије према ЕУ остане непоремећен лежао је у алтернативи да Србија промени однос према Косову и Метохији. И управо се то догодило у делу политичке елите. Однос Србије према Космету а не према ЕУ „срушио је прошлу владу, био најусијанија тачка сукоба у предизборној кампањи, а у наредним данима постаће основно ткиво за састављање нове власти у држави”. Однос према Косову и Метохији а не према ЕУ је тај који представља осовину око које се дефинишу све (не)прилике на српској политичкој сцени. Ова чињеница јесте жалосна и срамотна, скоро незамислива али је истинита: међу српским политичким странкама не постоји консензус о питању Косова и Метохије и ако би већ требало тражити нову категоризацију српских политичких странака, уместо европских и анти европских –тачније, ма колико парадоксално, би било говорити о српским и анти српским политичким странкама.

Овај контекст се мора имати у виду када се анализира шта је Република Србија постигла у међународној борби за очување Косова и Метохије у саставу Србије. Резултати те борбе прилично су мршави да не кажемо непостојећи. У сваком случају су апсолутно несразмерни резултатима који су могли и морали бити постигнути. Прво, Република Србија није успела да спречи проглашење називности Косова и Метохије које свакако није било неминовно. Друго, од проглашења сецесије, 17. фебруара и признања овог

противправног чина од одређеног броја страних држава, Република Србија скоро ништа није учинила на међународном плану да оспори новонасталу ситуацију.

Када је у питању прва тачка, Србија је веома спремно ушла у последњу фазу преговора о будућем статусу Косова и Метохије који су вођени под окриљем посредничке *Тројке*, од септембра 2007. до краја новембра исте године. Министарство за Косово и Метохију је одиграло кључну улогу у вођењу преговора и елаборацији докумената које је српска страна представила током тих преговора. Наравно, јасно је било да је маневарски простор јако сужен и да стварни циљ преговора није постизање компромисног решења међу странама. Међутим, иако осетно сужен, одређени простор за делање ипак је постојао. На несрећу, сама Србија је тај маневарски простор дефинитивно уништила тиме што се одрекла политике одвраћања. У више наврата су српски званичници истакли да Србија никада неће користити силу, „шта год се десило“. Такав став су искључиво износили Председник републике Б. Тадић (који је такав став изричито изнео и за време преговора), и министри спољних послова и одбране В. Јеремић и Д. Шутановац – сви челници Демократске странке. Експлицитним и гласним одрицањем употребе силе, Србија је уклонила последњу препреку која се још могла наћи на програмираном путу косметских албанаца и дела међународне заједнице, путу који је водио ка једностраном проглашењу независности јужне српске покрајине.

Друго, Република Србија је након проглашења сецесије показала невероватну пасивност. Ништа осим повлачења српских амбасадора на консултације није предузето. Разлог тој пасивности поново се мора ставити на терет политике коју води демократска странка и државни функционери из њених редова. Тако на пример Србија није поднела тужбе против земаља које су признале независност Косова и Метохије иако правни аргументи апсолутно подупиру српски став што су потврдили и многобројни страни стручњаци за међународно право који су управо у подношењу тужби пред Међународним судом правде видели најбољи и најпримеренији начин заштите интереса Србије. Са тим мишљењем су, путем извештаја координатора правног тима владе Републике Србије, били упознати ресорни министри (за Косово и Метохију и спољне послове) као и председник владе и председник републике. Тужбе против држава које су признале независност јужне српске покрајине нису поднете зато што то нису желели председник републике и министар спољних послова. Занимљиво је међутим објашњење које даје овај последњи: „свака тужена земља чланица ЕУ би готово сигурно блокирала процес интеграције Србије у ЕУ док се тужба на повуче, а то би било тешко ако није дошло до повлачења признања. Тако би се директно зауставиле наше европске интеграције, а одговорно тврдим да не бисмо допринели вишем степену одвраћања других земаља да признају Косово, што неки тврде да би био случај. Зато суд треба 'користити' на други начин - тражењем мишљења о легалности проглашења независности“. [\(2\)](#) Из наведеног се јасно види да би подношење тужби могло дакле да угрози „европски пут“ Србије што је за демократску странку очигледно неприхватљиво. Другим речима, у место да све државне активности буду подређене одбрани

целовитости државе као што би здрав разум налагао, све је из перспективе владајуће демократске странке подређено уласку у једну међународну организацију.

Ови конкретни примери само потврђују нешто што је небројано пута јавно изречено а то је да за странке попут ДС-а, Г17 и ЛДП-а „европски пут” Србије нема алтернативу. Он се мора наставити, ако треба и на уштрб борбе за очување Косова и Метохије. Исто се види и из става поменутих странака у односу на Споразум о стабилизацији и придруживању. Његово потписивање у јеку предизборне кампање, као и захтев за његово потврђивање у скупштини одражавају искључиво кратковидост, неодговорност и дилетантизам српских политиканата који су чинили већину у влади. Увести државу у уговорни однос са двадесет држава које признају независност Косова и Метохије и које по дефиницији тумаче одређене одредбе ССП-а (међу којима и члан 135.) супротно државним интересима Србије, просто је незамисливо. Нојеви могу забадати главу у песак, не и озбиљне државе. Овакво понашање показује де је за део политичке елите у Србији (за странке окупљене у „Листи за европску Србију”, ЛДП) Европска унија једноставн о важнија од Косова и Метохије, тј. од Србије. Србија је због њих Косово и Метохију бранила само условно, тј. декларативно. Први услов је био да та одбрана не доведе у питање мир земље (као да мир земље није по дефиницији нарушен покушајем сецесије дела територије). Други, да одбрана Косова и Метохије не доведе у питање европски пут Србије.

Овакав став јесте проблематичан. То је проблем моралне природе, то је проблем уставне природе, то би могао бити проблем и кривичне природе. Оно што је сигурно јесте да одбрана државне целовитости нема алтернативу јер би супротно представљало негацију државе. Сигурно је такође да одбрана Косова и Метохије нарочито нема алтернативу јер би супротно представљало негацију српског идентитета. Коначно, сигурно је и да ће сви државни функционери одговарати за своје поступке.

Фусноте:

1. Овако почиње чланак „Алиби за преокрет”, П. Васиљевић, М. Бабовић, *Вечерње новости*, 5. јун

2. Интервју са Министром спољних послова Вуком Јеремићем, *Вечерње новости*, 25. април 2008.

Одбрана Косова нема алтернативу

Пише: Милош Јовановић
четвртак, 26 јун 2008 22:00

(Геополитика)